

Nr 67

Av herr Bergman m. fl., om ett engångsanslag till Göteborgs musikkonservatorium.

Vid 1956 års riksdag väcktes två motioner (I: 16 och II: 21) om anslag till Göteborgs musikkonservatorium m. m. Riksdagen beslöt att i skrivelse till Kungl. Maj:t ge till känna vad statsutskottet uttalade i sitt utlåtande nr 103 i anledning av dessa motioner.

Utskottet anförde i detta utlåtande följande:

Utskottet får framhålla, att utskottet vid sin prövning av förevarande fråga funnit att goda skäl i och för sig tala för ett understödjande av den av Göteborgs musikkonservatorium bedrivna verksamheten. En decentralisering och ett utbyggande av konservatorieutbildningen skulle enligt utskottets mening utgöra ett värdefullt led i statsmakternas insatser på det kulturfrämjande området. I likhet med vad i motionerna I: 16 och II: 21 påyrkats anser utskottet det oundgängligen nödvändigt att ytterligare utredning förebringas beträffande förutsättningarna i ekonomiska, organisatoriska m. fl. avseenden för göteborgskonservatoriets framtida verksamhet. Utskottet är däremot icke berett att tillstyrka anvisande för nästa budgetår av det i motionerna I: 16 och II: 21 begärda anslaget.

I avvaktan på att resultatet av nämnda utredning föreligger vill utskottet ifrågasätta huruvida icke bidrag till kostnaderna för det tredje verksamhetsåret — 1956/57 — kan lämnas ur lotterimedelsfonden även som genom visst understöd från Göteborgs stad.

Den 26 oktober 1956 tillkallade chefen för ecklesiastikdepartementet direktören för kungl. musikhögskolan Bertil Carlberg att som sakkunnig verkställa viss utredning rörande musikkonservatoriet i Göteborg.

Utredningsmannen har i särskilt yttrande den 15 november 1956 tillstyrkt att statsanslag till Göteborgs musikkonservatorium beviljas för budgetåret 1957/58. Detta har dock inte föranlett Kungl. Maj:t att i årets statsverksproposition upptaga frågan om anslag till musikkonservatoriet i Göteborg.

I ovannämnda motioner och statsutskottsutlåtande lämnades en historisk redogörelse för konservatoriets tillkomst samt gavs en utförlig motivering för behovet av en utbyggnad av musikundervisningen i landet ävensom förutsättningarna för dess bedrivande i Göteborg. Som framgår av ovan citerade utskottsutlåtande var de redovisade skälen så starka, att riksdagen intog en klart positiv ställning till frågan.

För att ytterligare belysa frågan vill vi här citera följande ur utredningsmannens skrivelse av den 15 november 1956:

Det är ett angeläget önskemål att utbildningen av musiker decentraliseras i stället för att som nu vara koncentrerad till musikhögskolan i Stockholm. En jämförelse med Danmark ligger här nära till hands; i vårt södra grannland finnes vid sidan av Det kgl. danske Musikkonservatorium, som är helt statligt, fyra av staten och respektive kommuner understödda musikkonservatorier, nämligen i Odense, Århus, Ålborg och Esbjerg, och av dessa landsortskonservatorier förutses Det jydsk Musik-konservatorium i Århus bli helt övertaget av staten inom en nära framtid. I ett land som Sverige med dess stora geografiska utsträckning måste behovet av musikaliska utbildningsanstalter i landsorten göra sig gällande i särskilt hög grad.

Musikkonservatorier för högre musikalisk utbildning, d. v. s. för blivande yrkesmusiker och musiktjänstemän, kan emellertid inrättas endast på orter med rikt utvecklat musikliv och god tillgång på högt kvalificerade musikpedagoger. Ingen annan svensk landsortsstad är därvidlag så rikt utrustad som Göteborg. Där finns landets förnämsta symfoniorkester utanför Stockholm och bland orkesterns medlemmar, vilka alla är framstående yrkesmusiker, märkes många skickliga lärare. Utanför orkesterns led finns det gott om musikpedagoger med stor praktik och erfarenhet. Både med hänsyn till stadens egen storlek och dess karaktär av centrum för en folkrik landsdel är det naturligt, att det första statsunderstödda eller helt statliga landsortskonservatoriet förlägges just till Göteborg.

Alldeles oavsett om konservatoriet i Göteborg i framtiden kan utvecklas till en fullständig med musikhögskolan i Stockholm jämbördig läroanstalt eller om det kommer att omfatta blott tre årsklasser med anknytning till ett högstadium vid musikhögskolan, så innebär dess utbildningsmöjligheter för den enskilde studeranden en ekonomisk besparing av väsentlig betydelse.

Musikhögskolans utbildningskapacitet är, såsom flera gånger framhållits i Musikaliska akademiens anslagsäskanden, otillräcklig såväl i fråga om kyrkomusiker och skolmusiklärare som i fråga om yrkesmusiker och musikpedagoger. Visserligen är det möjligt att låta musikhögskolan svälla ut till en betydligt större läroanstalt än den för närvarande är, men det synes dock riktigare, framför allt ur social synpunkt, att genom inrättande av nya konservatorier möjliggöra för en mängd musikstuderande att erhålla åtminstone en del av sin utbildning i hemorten eller dess närhet. Många blivande musiker eller musiktjänstemän måste nu med dryga kostnader skaffa sig denna utbildning genom privatlektioner för att sedan som privatister avlägga examen vid musikhögskolan. Ett treårigt konservatorium i Göteborg har möjlighet att meddela all den undervisning som kräves för att avlägga högre organistexamen. För musiklärarexamen erfordras genomgång av teoretisk-praktisk lärarkurs i Stockholm, vilken kräver åtminstone ett års vistelse i huvudstaden. Denna specialutbildning vid musikhögskolan har nu växt ut till sådana dimensioner, att det vore synnerligen önskvärt att sådan lärarkurs kunde anordnas på åtminstone någon annan ort. Denna fråga måste dock ytterligare utredas.

För innevarande studieår, som sammanfaller med budgetåret, är ekonomin i stort sett säkrad. Detta framför allt genom att Göteborgs stad ännu en gång lämnat ett stort bidrag i den förhoppningen att frågan vid årets riksdag skulle få en definitiv lösning. Det av riksdagen förordade anslaget ur lotterimedelsfonden har även utgått. Konservatoriets ledning har dessutom förvässat sig om bidrag från enskilda för att täcka resterande belopp.

Det torde inte vara möjligt att fortsätta verksamheten, därest inte statsmakterna genom ett beslut markerar sin villighet att överta det ekonomiska ansvaret för konservatoriet. Göteborgs stads bidrag är att betrakta som engångsföreteelse, då såväl riksdagens uttalande som utredningsmannens yttrande tolkats så, att stora förutsättningar skulle finnas för att staten kommer att överta det ekonomiska ansvaret. För att under mellantiden vidmakthålla organisationen av konservatoriet och bereda de elever som knutits till detsamma fortsatta studiemöjligheter trädde staden till med sitt anslag.

Då en upprustning av musikutbildningen i landet är så uppenbart nödvändig och då de sakkunniga, som haft att yttra sig i denna fråga, liksom förra årets riksdag uttalat sig positivt för att en utbyggnad sker genom ett musikkonservatorium i Göteborg, förefaller det synnerligen oekonomiskt om den verksamhet som redan bedrivs där skulle behöva nedläggas efter innevarande studieårs utgång.

Som framgår av utredningsmannens yttrande skall ytterligare utredas huruvida elevantalet bör omfatta 75 elever mot nu planerade 50 och huruvida musikleäroinbildning skall förläggas till Göteborg. Dessutom har inte slutlig ställning tagits till frågan om reglementets utformning. Enligt vad vi erfarit kan utredningen beräknas vara avslutad under april månad i år. Det torde därför vara möjligt för riksdagen att nu fatta beslut om ett anslag för att därmed markera, att konservatoriet skall ha statligt stöd. På Kungl. Maj:t får sedan ankomma att närmare utforma villkor för medlens disponering efter de riktlinjer, som återfinnes i det förut nämnda yttrandet från utredningsmannen.

Utredningsmannen har beräknat kostnaderna för konservatoriet vid en treårig utbildning med 50 elever till 125 000 kronor. Han har vidare anfört:

Då Göteborgs musikkonservatorium fyller en stor och angelägen uppgift, ledes på ett om klokhet och ansvars känsla vittnande sätt och meddelar en högt stående undervisning, får jag härmed, i avvaktan på att utredning om konservatoriets framtida organisation och uppbyggnad hinner göras samt åberopande ovan citerade yttrande av Musikaliska akademiens styrelse, vördsamt tillstyrka att erforderligt statsanslag beviljas konservatoriet för verksamhetsåret 1957/58.

Med stöd av ovanstående hemställas,

att riksdagen måtte besluta

a) att till Göteborgs musikkonservatorium under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1957/58 anvisa ett engångsanslag av 125 000 kronor; samt

b) att åt Kungl. Maj:t uppdraga att utfärda villkor för medlens disponering i enlighet med de riktlinjer som angivits i ovannämnda yttrande av den 15 november 1956.

Stockholm den 23 januari 1957

Per Bergman

Sven Em. Ohlson *Anna Sjöström-Bengtsson*

Osc. Werner